

ennek költségei az illető felet fogják terhelni, vagy lehet esetleg következménye az, hogy a védekezését elkésztetten csak jegyzőkönyvben előterjesztő fél előadásai, mint elkésztettek, figyelmen kívül hagyatnak. De holtbizonyos az, hogy ezen elkésztett előadásnak illetékjogi következményei nem lehetnek, és nem lehet pl. azt kívánni, hogy az illető fél a jegyzőkönyvi bélyegen felül röjjon le annyi illetéket, amennyit az előkészítőíratra felragasztani kellett volna.

Ha már most az illető fél előadását különiratba foglalva adja át a bírónak, hogy azt a jegyzőkönyvbefoglalás terhes munkájától mentesítse; ugy a bírónak kétségtelenül fennáll a joga, hogy a különiratnak a jegyzőkönyvhöz való csatolását elrendelje, vagy pedig azt visszautasítsa. Ha azonban a bíró a különiratnak a jegyzőkönyvhöz való csatolását elrendelte, akkor kétségtelennek kell mondanunk azt, hogy a jegyzőkönyvhöz csatolt különirat csak mint ilyen eshet bélyegzés alá. Az illeték szempontjából a földolog csak az, hogy minden aktusért a kincstár az előírt illetéket egyszer megkapja. Tegyük fel, egy 100 millió koronás értékű perben a 100.000 koronás jegyzőkönyvi bélyegyet leróttam és tegyük fel, előkészítőíratba tartozó előadásaimat a bíró pl. a jegyzőkönyv első ívéhez fűzött további 8 oldalon jegyzőkönyvbe foglalta, ugy a jegyzőkönyv II. és III. iva után további 500—500 korona illeték lesz lerovandó, összesen tehát 101.000 korona. Nem lehet belátni, hogy abban az esetben, ha a bíró tehermentesítése érdekében különiratban adom elő 8 oldalas mondanivalómat és a bíró ezen különiratomat el is fogadja, miért kelljen ezen különirat I. iva után 100.000 korona, összesen tehát 100.500 korona illetéket leróni a jegyzőkönyvön lerótt 100.000 korona illetéken felül? Abból, hogy az 1914:XLIII. t.-c. 7. §-a különiratok bélyegzését teljesen ugy szabályozza, mint a törvény 4. §-a a jegyzőkönyvnek II. és további ivaiknak bélyegzését, világosan következik, hogy a törvényhozó a Pp. szellemének megfelelően a jegyzőkönyvhöz csatolni rendelt különiratokat az illeték szempontjából is ugy kívánta tekinteni, mintha azok a jegyzőkönyv kiegészítő részei volnának, és miután a jegyzőkönyvre előírt illeték egyszer már lerovatott, még pedig azonos mértékben, mint aminő mértékben az 1914:XLIII. t.-c. 1. §-ának 1/a. pontja az előkészítő iratok illetékét is szabályozza, nem lehet a jegyzőkönyvhöz csatolni rendelt különiratnak illetéke címén az előkészítőíratra előírt illetéket kiróni, még akkor sem, ha a szóban forgó különirat tényleg előkészítőíratba tartozó dolgokat tartalmazna is.

Azon helyes érv mellett tehát, hogy az illetékügyi hatóságok nem lehetnek illetékesek arra, hogy a bíróságokat felülbírálva döntsenek a tekintetben, hogy jogosítva volt-e a peres fél különiratában azt előadni, ami abban foglaltatik, nézetem szerint a fenti okfejtés kétségtelenné teszi az idevonatkozó eljárás jogtalanságát.

Dr. Ribáry Géza.

A valutáris tartozások és követelések értékelésénél mutatkozó burkolt tartalékolás adó alá vonandó. (Közigazgatási Bíróság 9291/1925. — P. sz.) A panaszos azt kifogásolja, hogy a valutáris tartozások és követelések értékelésénél mutatkozó burkolt tartalékolás címén 75.338.507 korona 30 fillér adó alá vonatott.

A bíróság ezt a kifogást alaptalannak találta. Panaszos is elismeri azt, hogy a hitelezők és adósok számláján elburkolt tartalék keletkezik akkor, ha a vállalat tartozásait a valóságosnál nagyobb összeggel és követeléselt a valóságosnál alacsonyabban tünteti fel. Azonban azt vitatja, hogy ugy cselekvő, valamint szen-

vedő vagyonát azon az értéken tüntette fel a mérlegben, amely értékkel a tartozások és követelések a felvétel idejében bírtak. A kérdés tehát az, hogy keletkezett-e a jelen esetben burkolt tartalék.

A panasszal megtámadott határozat a külföldi tartozásokat és követeléseket egyaránt a Devizaközpont kiutalási árfolyamai alapján hasonlítja össze és ezen az alapon a tartozások értékelésénél mutatkozó többletet, valamint a követelések értékelésénél mutatkozó csökkenést, mint burkolt tartalékot az adóköteles nyereséghez számítja.

Ezzel szemben panaszos azt vitatja, hogy jogosítva van külföldi tartozásait a Devizaközpont kiutalási árfolyamánál magasabban és azon az alapon értékelni, hogy az ugynevezett zügforgalomban a valuták beszerzési ára magasabb volt, mert ha tartozásait 1923. december 31-én kívánta volna kiegyenlíteni, akkor kényszerítve lett volna a szükséges valutákat ezen a magasabb áron beszerezni. Nem lehet tehát azt állítani, hogy burkolt tartalék keletkezett akkor, amidőn tartozásait azon az áron értékelte, amennyiért a kiegyenlítéshez szükséges valutákat az értékelés időpontjában beszerezhetette volna.

Panaszosnak ez az álláspontja abban az esetben volna helytálló, ha a tartozásait 1923. december 31-én kénytelen lett volna kiegyenlíteni, mert ebben az esetben a valuták beszerzésének a kényszere effektív veszteséget idézett volna elő, amelyet adózás szempontjából is figyelembe kellene venni. Addig azonban, amíg a tartozások tényleg fennállanak, nem lehet adózás szempontjából figyelembe venni azt az esetleges veszteséget, amelyet a tartozások kiegyenlítése okozna abban az esetben, ha a vállalat kényszerítve volna a fizetési eszközöket illegális uton beszerezni.

Panaszos nem állítja azt, hogy a külföldi tartozások értéke magyar koronákban számítva a tartozások keletkezésének időpontjában magasabb lett volna, mint az évről-évre a Devizaközpont kiutalási árfolyamai. Ha tehát a vállalat mégis azokat ezen árfolyamoknál magasabban értékelte, úgy a magasabb értékelés erejéig burkoltan tartalékolta azon esetleges veszteség fedezésére, amely a valuták drágább beszerzése után érheti akkor, ha majd tartozásait törleszteni kell. Az értékelésnél nem lehet irányadó valamely jövőbeni lehetőség, hanem mint panaszos maga is mondja, a felvétel idejében létező valóságos érték. Ez a valóságos érték pedig nem lehet magasabb az átlagos forgalmi értéknél, mert ha a vállalat szervenő vagyonát a forgalmi értéknél is magasabb összeggel tünteti fel, akkor veszteséget számol el, amelyet adózás szempontjából csak abban az esetben lehet figyelembe venni, ha realizálva van, de nem addig, amíg csak könyvszerű és mint ilyen az 1922. évi XXIV. t.-c. 14. §. 16. pontja alapján adóköteles burkolt tartalék jellegével bír.

Panaszos külföldi követeléseit a panasszal megtámadott határozat szerint a Devizaközpont kiutalási árfolyamán vette számításba és a vállalat ezekre nézve nem állítja azt, hogy keletkezésük időpontjában alacsonyabb értékkel bírtak volna. Panaszos azt vitatja, hogy követeléseit jogosítva volt adózás szempontjából a Devizaközpont kiutalási árfolyamánál alacsonyabban értékelni, mert az átvételre felajánlott devizák 90 százalékáért alacsonyabb árfolyam fizettetett. A követelések azonban — úgy mint a tartozások — a mérleg készítésekor fennállottak, ha tehát azokat a vállalat a valóságos értéknél alacsonyabban mutatta ki mérlegében, akkor elszámolta azt a veszteséget, amely a devi-

zák értékesítésének esetében érthette volna. Adózás szempontjából pedig csak az effektív veszteséget szabad figyelembe venni. A burkolt tartalékolás itt az alacsonyabb értékelés útján keletkezett, mert az a veszteség, amelyet a vállalat a leértékelés útján elszámolt, csak könyvszerű veszteség, amely az árfolyamok hullámzásában talán számszerű kifejezésre jut, de hogy tényleges veszteséggé váljék, ahhoz a követelések kiegyenlítése szükséges és nem szükségképpen az, hogy a burkolt tartalékolásban elszámolt veszteség tényleg be is következék.

Valamely gyárban alkalmazottaknak munkája „közönséges napszamos munká”-nak még akkor sem minősíthető, ha egyszerűbb munkát végeznek ugyan, de ugyanannál a munkaadónál hosszabb ideig vannak alkalmazva. (Közigazgatási Bíróság 20.197/1925. P. sz.) A panasz a kir. pénzügyigazgatóság határozatával szemben azt vitatja, hogy az adó alá vont egyének valamenynyen az 1922. évi XXIII. t.-c. 3. §. 8. pontja alá tartoznak s mint ilyenek az általános kereseti adó alól mentesek.

Kéri ennél fogva, hogy ezek az egyének a napszamos-keresetük után az általános kereseti adó alól menteseknek jelentessenek ki.

A panasznak nem lehetett helyet adni.

Az 1922. évi XXIII. t.-c. az előbbi jogállapothoz képest az adókötelezettek különböző rétegeit nagy mértékben kiterjesztvén, a törvényhozásnak gondoskodni kellett arról is, hogy a lakosság-nak a legkevesebb teherbíróképességgel rendelkező része, az úgynevezett közönséges napszamos munkát végzők, a megfelelő védelemben és kíméletben részesíttessenek azzal a követelménnyel is szemben, amely minden más ipari vagy gazdasági munkás adóztatását rendeli el.

A törvénycikkekben megnyilatkozó szociális érzés biztosította tehát a lakosság legszegényebb s a legnehezebb életviszonyok között lévő, a közönséges napszamosmunkát végző és keresettel csak máról-holnapra s sokszor csak egy bizonyos időszakban bíró rétegének az adómentességet, amelynek a megadását adminisztratív tekintetek is szükségessé tették.

A törvény a közönséges napszamos munkából eredő keresetet határozza meg adómentesnek, tehát lehetővé teszi azt, hogy egy más, de *nem közönséges napszamos munka* adó alá vonassék.

A „közönséges” napszamosmunka alatt a mindennapi és gyakorlati életben egy olyan munkát kell érteni, amelynél a munkahelyet illetőleg hiányzik az állandóság, amelynek a teljesítésénél nem előfeltétel a szakképzettség, s amely állandóan nem azonos természetű, hanem a kapott munkaalkalmakhoz igazodik s így időről-időre változó.

Ezzel a megállapítással szemben a rendelkezésre álló vizsgálati iratokból, — de meg a panaszos által bemutatott kimutatóból is megállapítható az, hogy a panaszos gyárában alkalmazott egyének nem napról-napra vagy akár egy-két hétre fel fogadott, — hanem a cukorgyártás egész üzemi ideje alatt alkalmazott állandó munkások, akik már ennél a minőségüknel fogva sem tekinthetők egyszerű napszamosoknak — habár a díjazásuk naponkénti összegben van is megállapítva, — hanem olyan gyári munkásoknak, akik a gyárral szemben munkabérvizonyban vannak, akik az általános gyakorlat szerint a kereseti járandóságukat hetenként veszik fel, teljesen közömbös lévén a minősítést illetőleg az, hogy a kereset heti avagy napi összegekben van-e megállapítva.

A gyárban állandóan alkalmazott egyéneknek a munkája